

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

Yksityistielain uudistuminen 1.1.2019 alkaen ja kunnan hoitosopimus- ja avustamiskäytännön muutostarve / jatkovalmistelujen linjaaminen

303/10.03.01.16/2019

TEKLA § 91

Yksityistielaki uudistuu

Yksityistielaki (560 /2018) korvaa vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisteistä. Uusi yksityistielaki tulee voimaan 1.1.2019. Lain mukaan mm. tielautakuntien yksityistielain mukaiset tehtävät lakkaavat 31. päivänä joulukuuta 2019. Kunnat voivat edelleen myöntää avustuksia tiekunnille.

Uusi yksityistielaki on oheismateriaalina esityslistan liitteenä.

Kunnat voivat halutessaan edelleen avustaa yksityisteitä yksityistielain 84 §:n nojalla. Lain mukaisena edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään.

Kunnan avustus voi olla rahallista avustusta tiekunnalle. Tien kunnossapidon ottamisessa kunnan suoritettavaksi kokonaan tai osittain on katsottava olevan kyse myös kunnan avustuksesta. Kunnan avustuksesta on katsottava olevan kyse myös sellaisissa tilanteissa, joissa kunta antaa tiekunnan käyttöön esim. kalustoa. Avustuskriteerit, ottaen huomioon myös säännöksen tavoitteet, koskevat kaikkia kunnan avustusmuotoja. Jos valtio tai kunta avustaa tien kunnossapidossa, ei liikennettä avustettavalla tiellä saa sulkea.

Nykytilanne kunnassa

Nurmijärvellä on kunnan avustamisen piirissä noin 250 km yksityisteitä. Suurimman osan yksityisteiden avustamisesta kunta toteuttaa kunnossapitotöillä (hoitosopimuksilla), osa yksityisteiden tiekunnista hakee vuosittain tienpitoavustusta kunnossapitoon ja perusparannukseen.

- Hoitosopimusten piirissä on n.160 km yksityisteitä (tiekuntia)
- Tienpitoavustusten piirissä on n.90 km yksityisteitä (tiekuntia)
- Tämän lisäksi on joukko yksityisteitä (tiekuntia) ja muita yksityisiä tieyhteyksiä (perusteena rasite ja sopimus), jotka eivät ole kunnan avustuksen piirissä

Tienpitoavustusta hakee vuosittain noin 110 – 130 tiekuntaa. Kaikilla kunnan tienpitoavustusta saavilla yksityisteillä on lain mukaisesti toimiva tiekunta.

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

Yksityistien tienpitäjä, eli tiekunta, on voimassa olevan ja myös uuden yksityistielain mukaisesti vastuussa siitä, että tie pidetään lain tarkoittamassa kunnossa ja lain velvoitteet täyttyvät, eikä tien kunnosta aiheudu vaaraa tieosakkaille eikä muille tienkäyttäjille - riippumatta kunnan ja tiekunnan välisistä sopimuksista.

Tiekuntien ja kunnan välisten hoitosopimusten sisältönä ja tarkoituksena on ollut avustaa tiekuntia ns. "huoltoyhtiön" tavoin tien päivittäisen hoidon osalta. Hoitosopimusten tehtäväsisältöön kuuluu mm. tien aurausta ja puhtaanapitoa, mutta esimerkiksi tien rakenteelliset korjaukset ja parantamiset, puuston raivaukset eivät sisälly hoitosopimusten piiriin.

Hoitosopimusteiden tiekunnat eivät ole muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta pitäneet kokouksia vuosiin eivätkä siten toimi yksityistielain mukaisesti. Tieyksiköinnit ovat vanhentuneet, eikä tiekunnan osakkailla ole kaikilta osin selkeää käsitystä lain mukaisesta vastuista. Käytännössä hoitosopimusten piirissä olevat yksityistiet mielletään usein ns. "kunnan teiksi".

Uuden yksityistielain mukaan kunta voi avustaa vain lain mukaisesti toimivia yksityisteitä (tiekuntia). Nykyistä voimassa olevaa hoitosopimus- ja avustusjärjestelmää on tarpeen muuttaa. Muutos on hyvä tapahtua hallitusti. Ns. "nukkuvat" tiekunnat olisi saatava "heräämään" ja toimimaan lain edellyttävällä tavalla, jotta tiekunnilla olisi edellytyksiä päästä kunnan yksityistieavustusten piiriin jatkossakin.

Esityslistan liitteenä on pöytäkirjaote teknisen lautakunnan aikaisemmista käsittelyvaiheista yksityistieasiassa.

Lähetekeskustelu ja eteneminen asiassa

Tarkoituksena on, että teknisen lautakunnan kokouksessa kunnallistekniikan päällikkö ja kiinteistöinsinööri antavat tilanneselostuksen asiassa sekä lautakunta osaltaan evästä jatkovalmistelua.

Etenemisvaiheet voisivat olla alustavasti seuraavat:

- Valmistellaan asiasta hankesuunnitelma alkukevääseen 2019 mennessä (sis. kunnan hoitosopimus- ja avustusjärjestelmän uudistamisen vaiheet, tehtävät ja organisointi: mm. avustuskäytännön/periaatteiden uudistaminen; ns. nukkuvien tiekuntien saraaminen jotta niiden toiminta täyttää lain vaatimukset ja avustamisen edellytykset; nykyisten hoitosopimusten irtisanominen viimeistään esim. 1.5.2020 alkaen). Hankesuunnitelma viedään käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi ao. lautakuntiin, kunnanhallitukseen ja valtuustoon.

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

- Tammi/helmikuussa kunta järjestää yhden tai useamman informaatio- ja koulutustilaisuuden kunnan alueella toimiville tiekunnille (yksityisteiden osakkaille; ulkopuolinen asiantuntija kouluttajana).
- Kunta tiedottaa asiasta ja etenemisestä kunnan kotisivuilla ja paikallislehdessä.

Esityslistan liitteenä on oheismateriaalina:

- Kuntaliiton yleiskirje 15.10.2018 (Yksityistielaki uudistuu – kuntien tielautakuntien tehtävät lakkaavat vuoden 2019 lopussa)
- Yksityistielaki (560 /2018).
- Tiekunta tutuksi ja toimivaksi (Suomen tieyhdistyksen esite)
- Ote pöytäkirjasta TEKLA § 28 26.2.2013 (Valtuustoaloite yksityisteiden hoitosopimus- ja avustusjärjestelmän kehittämiseksi sekä valtuustoaloite kunnan hoitoon ottamien yksityisteiden lunastamisesta kunnalle)

Esitys:

Tekninen lautakunta toteaa, että kunnan yksityisteiden hoitosopimus- ja avustamisjärjestelmän uudistamisen valmistelussa voidaan edetä esittelytekstissä esitetyn mukaisesti.

Lisätietoja: kunnallistekniikan päällikkö Jyrki Meronen, puh 040 317 2304,
kiinteistöinsinööri Riku Hellgren, puh 040 317 2357

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

TEKLA § 32

Asian valmistelut alkuvuonna 2019

Hanke-asiaa käsiteltiin teknisen lautakunnan kokouksessa 13.12.2018 §91. Lisäksi asia oli esillä kunnanhallituksen kokouksen kyselytunnilla 14.1.2019. Em. käsittelyjen pohjalta on hankkeen esivalmisteluja viety eteenpäin ja hankesuunnitelmaa valmisteltu.

Kunta on tiedottanut yksityistieasiasta kunnan kotisivuilla ja paikallislehdessä. Lisäksi kotisivuilta löytyy kunnan yksityistieasioihin liittyvä ajankohtainen tietoaineisto, joita tiekuntien osakkaat voivat toimintansa kehittämisessä hyödyntää.

Tiedottamisen lisäksi kunta on järjestänyt koulutus- ja informaatiotilaisuuksia kunnan alueella toimiville tiekunnille ja asiasta kiinnostuneille. Koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa käytiin läpi uuden yksi-

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

tyistielain tuomia muutoksia ja niiden vaikutuksia yksityisen tien tienpitoon käytännössä. Tilaisuuksissa informoitiin myös käynnistyneestä hankkeesta sekä kunnan roolista tiekuntien aktivoinnissa.

Ensimmäinen koulutus- ja informaatiotilaisuus yksityisteiden osakkailla järjestettiin 23.1.2019 valtuustosalissa. Tilaisuudessa käytiin läpi uuden yksityistielain ja tiekunnan toiminnan perusteita. Tilaisuus videoitiin kokonaisuudessaan ja se on katsottavissa jälkikäteen kunnan kotisivuilta ja soveltuu hyvin itseopiskeluun.

Vastaavalla periaatteella järjestettiin toinen koulutus- ja informaatiotilaisuus 19.3.2019. Maaliskuun koulutuksen aiheina olivat mm. tiekunnan ja hoitokunnan tehtävät sekä tieyksiköinti.

Hankesuunnitelma

Valmistunut hankesuunnitelma on esitetty liitteenä.

Hankesuunnitelman mukaisesti Nurmijärven kunta haluaa edelleen avustaa yksityisteitä. Avustaessaan yksityisteitä kunnan on kuitenkin otettava huomioon uuden yksityistielain ja muun lainsäädännön vaatimukset avustuksen myöntämiselle.

Nurmijärvellä on kunnan avustamisen piirissä noin 250 km yksityisteitä, ja kunta on avustanut tiekuntia kunnossapitotöillä (hoitosopimustiet) tai vuosittaisilla tienpitoavustuksilla (kunnossapitoon ja perusparannukseen).

Hankesuunnitelmassa todetaan, että kunnan voimassa oleva tienpitoavustusjärjestelmä on lähtökohdiltaan kunnossa uuden yksityistielain ja kunnan avustusedellytysten osalta. Havaittu laillisuusongelma on kohdistunut tiekuntien avustamiseen kunnossapitotöillä (hoitosopimustiet).

Hankesuunnitelmassa esitetään, että kunnan nykyistä avustuskäytäntöä on tarpeen muuttaa lain mukaiseksi, ja että muutosvaiheessa kunta on merkittäväällä tavalla tiekuntien tukena ja opastajana, jotta yksityisteillä asuvat tiekuntien osakkaat voivat sopeutua uuden lain määräämään tilanteeseen.

Koska yksityistielain uudistumisen jälkeen kunnan hoitosopimusjärjestelmä ei ole laillinen, on tämän johdosta kyseiset hoitosopimukset kunnan ja tiekuntien välillä katsottava rauenneeksi 1.1.2019 alkaen. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukaista olisi, että noin vuoden siirtymäajan puitteissa (esim. 1.5.2020 asti) kunta omalta osaltaan voisi edelleen jatkaa ko. yksityisteiden päivittäishoitoa aikaisempien vuo-

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

sien malliin ja käytössä olevien määrärahojen puitteissa sekä tiekuntien tahtotila huomioiden.

Kunnan yksityisteiden avustuskäytännön muutos voidaan toteuttaa hallitusti hankesuunnitelmassa kuvattujen kolmen osakokonaisuuden (tehtävien) avulla:

1. Viestintä, koulutus ja tarvittava tietoaineisto
2. Tie kuntien järjestäytyminen uudelleen
3. Kunnan yksityisteiden avustusjärjestelmän uusiminen

Eteneminen asiassa

Hankesuunnitelma tuodaan käsittelyyn ja päätöksentekoon tekniseen lautakuntaan ja kunnanhallitukseen huhti-toukokuussa 2019.

Lisäksi hankesuunnitelman käsittelyn yhteydessä tekninen lautakunta päättäisi vahvistaa, että hoitosopimukset kunnan ja tiekuntien välillä ovat rauenneet uuden yksityistielain voimaantulon myötä 1.1.2019 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus päättäisi siirtymäajasta koskien hoitosopimusten piirissä olleita tiekuntia siten, että siirtymäaika päättyy viimeistään 1.5.2020.

Tarkoituksena on, että hankesuunnitelman hyväksymisen pohjalta käynnistetään uuden avustusjärjestelmän ja sen käyttöönottosuunnitelman valmistelut siten, että nämä valmistuisivat loppusyksyyn 2019 mennessä kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyä ja päätöksentekoa varten.

Esityslistan liitemateriaalina on:

- Liite: Hankesuunnitelma (päiväys 16.4.2019)
- Oheismateriaali: Teknisen lautakunnan kokouksen 13.12.2018 § 91 liiteaineisto.

Esitys:

Tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus hyväksyy

- liitteenä esitetyn hankesuunnitelman jatkovalmistelujen pohjaksi ja
- ns. hoitosopimusten piirissä olleiden tiekuntien (yksityisteiden) osalta siirtymäajan siten, että siirtymäaika päättyy viimeistään 1.5.2020 ja
- että siirtymäaikaan asti kunta voi omalta osaltaan jatkaa ko. yksityisteiden päivittäishoitoa aikaisempien vuosien malliin ja käytössä olevien määrärahojen puitteissa sekä tiekuntien tahtotila huomioiden.

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

Tekninen lautakunta toteaa ja vahvistaa, että kunnan ja tiekuntien (yksityisteiden) välinen hoitosopimusjärjestelmä ei ole yksityistielain uudistumisen 1.1.2019 johdosta enää voimassa, ja että kyseiset hoitosopimukset kunnan ja tiekuntien välillä ovat rauenneet 1.1.2019 alkaen.

Lisätietoja: kunnallistekniikan päällikkö Jyrki Meronen, puh 040 317 2304,
vs.suunnittelupäällikkö, kiinteistöinsinööri Riku Hellgren, puh 040 317 2357

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Päätökseen kuuluu liite nro 8.

KH § 88

Esitys: Kunnanhallitus hyväksyy teknisen lautakunnan esityksen mukaisesti

- liitteenä esitetyn hankesuunnitelman jatkovalmistelujen pohjaksi ja
- ns. hoitosopimusten piirissä olleiden tiekuntien (yksityisteiden) osalta siirtymäajan siten, että siirtymäaika (irtisanomisaika) päättyy viimeistään 1.5.2020 ja
- että siirtymäaikaan asti (irtisanomisajan) kunta voi omalta osaltaan jatkaa ko. yksityisteiden päivittäishoitoa aikaisempien vuosien malliin ja käytössä olevien määrärahojen puitteissa sekä tiekuntien tahtotila huomioiden.

Päätös: Esitys hyväksyttiin.

Päätökseen kuuluu liite nro 1.

Otteen oikeaksi todistaa

Nurmijärvellä 3.8.2020

Mika Vertainen
pöytäkirjanpitäjä,
vs. kunnansihteeri

Liitteet Hankesuunnitelma_Kunnan hoitosopimus- ja avustamiskäytännön
muutos 2019 16.4.2019
Oheismateriaali_TEKLA 13.12.2018 pykälän 91 liitteet

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

Kunnanhallitus 6.5.2019

MUUTOKSENHAKU

1. OIKAISUVAATIMUS

Muutosta §:issä 88, 89, 91, 94, 97, 98 tehtyihin päätöksiin voi hakea Nurmijärven kunnanhallitukselta kirjallisella oikaisuvaatimuksella, joka on toimitettava Nurmijärven kunnanviraston kirjaamoon viimeistään ennen kunnanviraston aukioloajan päättymistä neljäntenätoista (14) päivänä päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä asianosainen ja kunnan jäsen.

§:istä 90, 92, 93, 95, 96, 100, 101 ei voi tehdä oikaisuvaatimusta, koska a) päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa tai b) niistä voi tehdä kunnallisvalituksen.

2. VALITUSOSOITUS

Muutosta §:issä tehtyihin päätöksiin voi hakea Helsingin hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella (kunnallisvalitus), joka on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään ennen viraston aukioloajan päättymistä kolmantenakymmenentenä (30) päivänä tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta asianosainen ja kunnan jäsen.

§:istä 88, 89, 91, 94, 97, 98 ei saa valittaa, koska päätöksestä tehdään ensimmäisessä vaiheessa 1. kohdan mukaisesti oikaisuvaatimus.

§:istä 90, 92, 93, 95, 96, 100, 101 ei saa valittaa, koska päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

3. MUUTOKSENHAKU (hankintalaki 9a §)

Mikäli §:n osalta muutoksenhakija vetoaa hankintalain vastaiseen menettelyyn, tulee asia saattaa markkinaoikeuden ratkaistavaksi ennen hankintasopimuksen tekemistä tai 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija sai tietoonsa tarjouskilpailun ratkaisun. Hakijan on ennen hakemuksen toimittamista markkinaoikeudelle ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle aikeistaan viedä asia markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

OHJEITA MUUTOKSENHAUSTA

Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmä

Oikaisuvaatimus/valitus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava:

- 4) valittajan nimi, ammatti ja postiosoite (asiamiehen osalta vastaavat tiedot);
- 2) päätös, johon haetaan muutosta;
- 3) miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja muutos, jota siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- 4) muutosvaatimuksen perusteet.

Kirjelmä on vaatimuksen tekijän itsensä tai hänen valtuuttamansa asiamiehen allekirjoitettava ja siihen on liitettävä päätös, johon haetaan muutosta sekä selvitys siitä, mistä päivästä oikaisuvaatimuksen/valituksen tekemisen aika seuraavassa todetun mukaisesti lasketaan.

Oikaisuvaatimus-/valitusaika

Oikaisuvaatimus- ja valitusaika lasketaan tiedoksisaannista.

Asianosaiselle (se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa) lähetetään päätöstä koskeva pöytäkirjanote erikseen tiedoksi kirjeellä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksensä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon eli kunnan kotisivuille.

Oikaisuvaatimuksen/valituksen toimittaminen muutoksenhakuviranomaiselle

Oikaisuvaatimus- tai valituskirjelmä on muutoksenhakijan itsensä tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava taikka postitse tai sähköpostina lähetettävä oikaisuvaatimus- tai valitusviranomaisen kirjaamoon ennen valitusajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa.

Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 1.1.2019 lukien on 2 050 euroa.

Jos markkinaoikeudessa käsiteltävässä julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, oikeudenkäyntimaksu on 4 100 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, maksu on 6 140 euroa.

Tekninen lautakunta	§ 91	13.12.2018
Tekninen lautakunta	§ 32	25.04.2019
Kunnanhallitus	§ 88	06.05.2019

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu on 510 euroa.

Muutoksenhakuviranomaisten osoitteet:

Nurmijärven kunnanhallitus

Käyntiosoite: Keskustie 2, 01900 Nurmijärvi

Postiosoite: PL 37, 01901 Nurmijärvi

Sähköposti: kunta(at)nurmijarvi.fi

Helsingin hallinto-oikeus

Katuosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Sähköposti: helsinki.hao(at)oikeus.fi

Markkinaoikeus

Katuosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Sähköposti: markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Katuosoite: Asemapäällikönkatu 14, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 36, 00521 Helsinki

Sähköposti: kirjaamo.uusimaa(at)ely-keskus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

(Korkein hallinto-oikeus, Helsingin hallinto-oikeus, Vaasan hallinto-oikeus, Markkinaoikeus ja Vakuutus-oikeus).

NURMIJÄRVI

”Yksityistielain uudistuminen 1.1.2019 alkaen ja kunnan hoitosopimus- ja avustamiskäytännön muuttaminen” –hanke

(jatkovalmistelujen ohjeelliset linjaukset)

Hankesuunnitelma

päiväys 16.4.2019

Lisätietoja:

kunnallistekniikan päällikkö Jyrki Meronen, puh 040 317 2304
kiinteistöinsinööri, vs.suunnittelupäällikkö Riku Hellgren, puh 040 317 2357
alueisännöitsijä Aino Angervuori, puh 040 317 4356
etunimi.sukunimi@nurmijarvi.fi

Sisältö

1. Lähtökohdat.....	2
2. Yksityisteiden nykytila Nurmijärven kunnassa	3
3. Jatkovalmistelujen tavoitteet ja osakokonaisuudet.....	4
3.1. Viestintä, koulutus ja tarvittava tietoaineisto (osakokonaisuus 1)	5
3.2. Tiekuntien järjestäytyminen uudelleen (osakokonaisuus 2).....	6
3.3. Kunnan yksityisteiden avustusjärjestelmän uusiminen (osakokonaisuus 3).....	7
4. Hankkeen organisointi, kustannukset ja aikataulu.....	8
<i>Hankesuunnitelman tausta-aineisto</i>	<i>8</i>

1. Lähtökohdat

Yksityistielain uudistuminen 1.1.2019 alkaen

Yksityistielain kokonaisuudistus (560 /2018) astui voimaan 1.1.2019, ja se korvaa vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisteistä. Laki muuttaa merkittävästi nykyisiä käytäntöjä niin tiekunnissa kuin myös kunnissa. Keskeisimmät muutokset kuntien osalta ovat tielautakuntien lakkaaminen 31. päivänä joulukuuta 2019 sekä muutokset kuntien yksityisteille myöntämien avustusten edellytyksiin.

Tielautakuntien lakkaaminen siirtää niille nykyisin kuuluvat tehtävät maanmittauslaitokselle, ELY-keskuksille, tieosakkaille sekä oikeuslaitokselle. Näistä kaksi viimeisintä ovat tieosakkaiden kannalta merkittävimmät.

Uuden lain myötä tiekuntien yhdistäminen, jakaminen, lakkauttaminen ja tienosien liittäminen tiekunnan tiehen ovat, tiettyjen edellytysten täytyessä, mahdollisia tehdä tiekunnan päätöksellä. Samoin tiekunta voidaan perustaa pelkästään tieosakkaiden päätöksellä. Muutosten kirjaaminen edellä mainittujen toimintojen osalta samoin kuin yksityistierekisterin pitäminen jäävät edelleen maanmittauslaitokselle.

Tielautakuntien lakatessa erimielisyydet tienpidossa samoin kuin muutoksenhaku tiekunnan kokouksen päätökseen ratkaistaan käräjäoikeudessa. Uutena mahdollisuutena kokouksen päätöksen oikaisemiseen on tullut tiekunnan mahdollisuus hakemuksesta itse oikaista virheellinen päätös. Mikäli tämä menettely ei tuota muutoksenhakijan kannalta tyydyttävää tulosta niin sitten asiasta voidaan nostaa moitekanne.

Yhdyskuntateknisten johtojen ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle tuli merkittäviä muutoksia. Uuden lain mukaan suostumuksen sijoittamiseen antaa tiekunta, eikä kiinteistön omistajan suostumusta tällöin enää tarvita. Menettelytavat johtojen ja laitteiden sijoittamiseksi tiealueelle

on kirjattu lakiin yksityiskohtaisesti ja niiden noudattaminen edellyttää, että tiekunta on laillisessa tilassa sekä toimintakykyinen.

Kunta voi edelleen avustaa yksityisteitä. Uuden yksityistielain perusteella avustaa voidaan vain sellaisia teitä, joihin asioiden hoitamiseksi on perustettu tiekunta ja tiekunta toimii lain edellyttävällä tavalla. Tiekuunnan yhteystietojen tulee olla ajan tasalla maanmittauslaitoksen ylläpitämässä yksityistierekisterissä, sekä tien tietojen valtakunnallisessa katu- ja tieverkon tietojärjestelmässä. Asia on kirjattu lakiin muotoon ”Edellytyksenä avustamisen myöntämiselle on” mikä tuo ehtojen täyttymisen osalta valvontavastuuta avustuksen myöntäjälle. Lisäksi kunnan yksityisteiden avustamisen (avustusperiaatteiden) tulee täyttää kokonaisuudessaan lainsäädännön asettamat vaatimukset (ml. tasapuolisuus-, yhdenvertaisuus-, oikeudenmukaisuus-, syrjimättömyys-näkökohdat).

Kunnan avustus voi olla rahallista avustusta tiekunnalle. Tien kunnossapitotyön sopimisesta kunnan suoritettavaksi kokonaan tai osittain on katsottava olevan kyse myös kunnan avustuksesta. Kunnan avustuksesta on katsottava olevan kyse myös sellaisissa tilanteissa, joissa kunta antaa tiekuunnan käyttöön esim. kalustoa. Jos valtio tai kunta avustaa tien kunnossapidossa, ei liikennettä avustettavalla tiellä saa sulkea.

2. Yksityisteiden nykytila Nurmijärven kunnassa

Nurmijärvellä on kunnan avustamisen piirissä noin 250 km yksityisteitä. Suurimman osan yksityisteiden avustamisesta kunta toteuttaa kunnossapitotöillä (hoitosopimuksilla). Lisäksi osa yksityisteiden tiekunnista hakee vuosittain tienpitoavustusta kunnossapitoon ja perusparannukseen.

- Hoitosopimusten piirissä on n.160 km yksityisteitä (tiekuuntia)
- Tienpitoavustusten piirissä on n.90 km yksityisteitä (tiekuuntia)
- Tämän lisäksi on joukko yksityisteitä (tiekuuntia) ja muita yksityisiä tieyhteyksiä (perusteena rasite ja sopimus), jotka eivät ole kunnan avustuksen piirissä

Nurmijärven kunta haluaa edelleen avustaa yksityisteitä. Avustaessaan yksityisteitä kunnan tulee kuitenkin ottaa huomioon uuden yksityistielain ja muun lainsäädännön vaatimukset avustuksen myöntämiselle.

Kunnan tienpitoavustukset

Tienpitoavustusta hakee vuosittain noin 110 – 130 tiekuuntaa. Kaikilla kunnan tienpitoavustusta saavilla yksityisteillä on lain mukaisesti toimiva tiekunta. Tienpitoavustusta varten on varattu määrärahaa vuosittain noin 50 t€. Avustusta myönnetään tien kunnossapitoa ja perusparantamista varten.

Asemakaavoitus- ja rakennuslautakunnan tiejaosto myöntää tiekunnille kunnossapitoavustusta edellisen varainhoitokauden menojen perusteella. Avustusta haetaan sitä varten laaditulla lomakkeella, johon liitetään selvitys edellä mainituista menoista.

Perusparannusavustushakemus tehdään vapaamuotoisena ja siihen liitetään hankkeen kustannusarvio ja tarpeen mukaan parantamissuunnitelma. Perusparannusavustusta myönnetään hakemuksen perusteella ja tiejaoston harkinnan mukaan hankkeiden tarpeellisuus

ja toteuttamismahdollisuus huomioiden. Avustusta saava tiekunta sitoutuu vastaamaan sille jäävän osuuden rahoittamisesta, jotta hanke saadaan asianmukaisesti loppuun suoritetuksi.

Avustaminen kunnossapitotöillä (hoitosopimukset)

Tiekuntien ja kunnan välisten hoitosopimusten solmimiset ajoittuivat pääosin 1970-80 -luville. Tiekuntien ja kunnan välisten hoitosopimusten sisältönä ja tarkoituksena on ollut avustaa tiekuntia ns. "huoltoyhtiön" tavoin tien päivittäisen hoidon osalta. Hoitosopimusten tehtäväsisältöön on kuulunut mm. tien aurausta ja puhtaanapitoa, mutta esimerkiksi tien rakenteelliset korjaukset ja parantamiset sekä puuston raivaukset eivät sisälly hoitosopimusten piiriin. Näitä kunnossapitotöitä varten on varattu määrärahaa vuosittain noin 500 t€.

Yksitystien tienpitäjä, eli tiekunta, on voimassa olevan ja myös uuden yksityistielain mukaisesti vastuussa siitä, että tie pidetään lain tarkoittamassa kunnossa ja lain velvoitteet täyttyvät, eikä tien kunnosta aiheudu vaaraa tieosakkaille eikä muille tienkäyttäjille - riippumatta kunnan ja tiekunnan välisistä sopimuksista.

Hoitosopimusteiden tiekunnat eivät ole joitain poikkeuksia lukuun ottamatta pitäneet kokouksia vuosikausiin eivätkä siten toimi yksityistielain mukaisesti. Tieyksiköinnit ovat vanhentuneet, eikä tiekunnan osakkailta ole kaikilta osin selkeää käsitystä lain mukaisesta vastuista. Käytännössä hoitosopimusten piirissä olevat yksityistiet on mielletty usein ns. "kunnan teiksi".

Uuden yksityistielain mukaan kunta voi avustaa vain lain mukaisesti toimivia yksityisteitä (tiekuntia). Nykyistä voimassa olevaa hoitosopimus- ja avustuskäytäntöä on tarpeen muuttaa merkittävästi. Muutoksen on hyvä tapahtua hallitusti. Ns. "nukkuvat" tiekunnat olisi saatava "heräämään" ja toimimaan lain edellyttämällä tavalla, jotta ko. tiekunnilla olisi edellytyksiä päästä kunnan yksityistieavustusten piiriin jatkossakin.

3. Jatkovalmistelujen tavoitteet ja osakokonaisuudet

Jatkovalmistelujen tavoitteet

Yksitystielain uudistumista 1.1.2019 alkaen ja kunnan hoitosopimus- ja avustuskäytännön muutostarvetta käsiteltiin tekninen lautakunnan kokouksessa 13.12.2018 §91, sekä lisäksi asia oli esillä kunnanhallituksen kokouksen kyselytunnilla 14.1.2019. Todettiin, että jatkovalmisteluvaiheet voisivat olla mm. seuraavat:

- Valmistellaan asiasta hankesuunnitelma alkukevääseen 2019 mennessä (sis. kunnan hoitosopimus- ja avustuskäytännön uudistamisen vaiheet, tehtävät ja organisointi: mm. avustuskäytännön/periaatteiden uudistaminen; ns. nukkuvien tiekuntien sparraaminen jotta niiden toiminta täyttää lain vaatimukset ja avustamisen edellytykset; nykyisten hoitosopimusten irtisanominen viimeistään esim. 1.5.2020 alkaen ... => *"täsmennys asiakohtaan keväällä 2019: Käytännössä yksityistielain uudistumisen jälkeen kunnan hoitosopimusjärjestelmä ei ole laillinen. Tämän johdosta kyseiset hoitosopimukset kunnan ja tiekuntien välillä on katsottava rauenneeksi 1.1.2019 alkaen. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukaista olisi, että noin vuoden siirtymäajan puitteissa (esim. 1.5.2020 asti) kunta omalta osaltaan voisi jatkaa ko. yksityisteiden päivittäishoitoa aikaisempien vuosien malliin ja käytössä olevien määrärahojen*

puitteissa sekä tiekuntien tahtotila huomioiden.” Hankesuunnitelma viedään käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi ao. lautakuntiin, kunnanhallitukseen ja valtuustoon.

- Tammi/helmikuussa kunta järjestää yhden tai useamman informaatio- ja koulutustilaisuuden kunnan alueella toimiville tiekunnille (yksityisteiden osakkaille; ulkopuolinen asiantuntija kouluttajana).
- Kunta tiedottaa asiasta ja etenemisestä kunnan kotisivuilla ja paikallislehdessä.

Lisäksi pidettiin tärkeänä, että Nurmijärven kunta on merkittävällä tavalla tiekuntien tukena ja opastajana muutosvaiheessa, jotta yksityisteillä asuvat tiekuntien osakkaat voivat sopeutua uuden lain määräämään tilanteeseen. Kunnan avustamiskäytäntö voisi muuttua uuden lain mukaiseksi käytännössä noin vuoden siirtymäajan puitteissa. Siirtymävaiheessa vuosittainen avustusraha voisi mahdollisesti säilyä nykyisellä tasolla (noin 500 t€ + 50 t€). Esimerkiksi kunnan auraspalveluperiaate omakustannushintaan voisi olla eräs tapa antaa avustusta osana kunnan uutta yksityisteiden avustussmallia.

Osakokonaisuudet jatkovalmistelussa

Hankkeen tavoitteet voidaan saavuttaa seuraavien kolmen osakokonaisuuden (tehtävien) avulla:

1. Viestintä, koulutus ja tarvittava tietoaaineisto
2. Tie kuntien järjestäytyminen uudelleen
3. Kunnan yksityisteiden avustusjärjestelmän uusiminen

3.1. Viestintä, koulutus ja tarvittava tietoaaineisto (osakokonaisuus 1)

Viestintä sekä koulutus- ja informaatiotilaisuudet

Kunta tiedottaa yksityistieasiasta ja etenemisestä aktiivisesti kunnan kotisivuilla ja paikallislehdessä. Lisäksi kotisivuilta löytyy kunnan yksityistieasioihin liittyvä ajankohtainen tietoaaineisto, joita tiekuntien osakkaat voivat toimintansa kehittämässä hyödyntää.

Etusivu > Teemasivut > Yksitystiet

Tuosta sivu

Yksitystiet

- Asunto yksitystien varressa?
- Koulutukset yksityisteiden osakkaille
- Suomen tieverkko voidaan jakaa kolmeen osaan

Yksitystielaki muuttuu - oletko valmis?

Vuoden alussa voimaanastuneen yksitystielain myötä kunta voi myöntää avustusta ainoastaan toimiville tiekunnille. Kunta tukee ja opastaa tiekuntia muutosvaiheen yli - koko koulutuspaketti on saatavilla itse opiskeltavaksi!

Perusteet haetaan itse opiskellen

Kunta järjestää **tieläisille Mika Rahjan** Yt Isännöinti Oy:stä kouluttamaan yksityisteiden osakkaita tammikuussa 2019. Tilaisuus videoitiin kokonaisuudessaan ja se soveltuu erinomaisesti itseopiskeluun.

Luentomoniste

> Tilaisuus tallenteena

Jatkokoulutuksessa pureudutaan tiekunnan ja hoitokunnan tehtäviin

Maaliskuun koulutuksen aiheena olivat bekkunan ja hoitokunnan tehtävät sekä bekkunointi. Kouluttajana toimi bekkunointija Mika Rahja Yt Isännöinti Oy:stä. Tilaisuus videoitiin kokonaisuudessaan ja se soveltuu erinomaisesti itseopiskeluun.

Luentomoniste 19.3.2019

Malliasiakirja

> Tilaisuus tallenteena

Mikä muuttuu?

Tammikuun alussa voimaanastunut yksitystielaki korvaa vuoden 1963 lain. Lain tarkoituksena on muun muassa taata bekkunoiden yhdenvertainen kohtelu. Nurmijärven kunnan alueella on noin 290 kilometriä yksityistietä, joista vastaavat tiekunnat ja niiden osakkaat.

Jatkossa uusi yksitystielaki estää kuntia avustamasta yksityistietä, mikäli yksityistie ei ole toimiva bekkunaa. Nurmijärven kunta toivoo, että ei-toimivat bekkunat käynnistävät toimintansa uudelleen ja lain edellyttämällä tavalla.

Tiedottamisen lisäksi kunta järjestää tarpeen mukaisesti koulutus- ja informaatiotilaisuuksia kunnan alueella toimiville tiekunnille ja asiasta kiinnostuneille. Tarkoituksena on, että koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa käydään läpi uuden yksityistielain tuomia muutoksia ja niiden vaikutuksia yksityisen tien tienpitoon käytännössä. Tilaisuuksissa kerrotaan myös käynnistyneestä hankkeesta sekä kunnan roolista tiekuntien aktivoinnissa. Tilaisuuksien keskeisenä tavoitteena on lisätä tieosakkaiden tietoisuutta yksityistieasioissa. Lisäksi tarkoituksena on, että tilaisuuksissa kuullaan tiekuntien ja tieosakkaiden näkemyksiä ja tarpeita tiekuntien toiminnan käynnistämiseen sekä yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen liittyen.

Ensimmäinen koulutus- ja informaatiotilaisuus yksityisteiden osakkaille järjestettiin 23.1.2019 valtuustosalissa. Tilaisuudessa käytiin läpi uuden yksityistielain ja tiekunnan toiminnan perusteita. Tilaisuudessa asiantuntijana ja kouluttajana oli tieisännöitsijä Mika Rahja. Tilaisuus videoitiin kokonaisuudessaan, ja se on katsottavissa jälkikäteen kunnan kotisivuilta ja soveltuu hyvin itseopiskeluun.

Vastaavalla periaatteella järjestettiin toinen koulutus- ja informaatiotilaisuus 19.3.2019. Maaliskuisen koulutuksen aiheina olivat mm. tiekunnan ja hoitokunnan tehtävät sekä tieyksiköinti.

Tiekuntien aktivoinnissa tarvittavien perustietojen selvittäminen

Listataan kunnan alueella olevat tiekuntien tiet. Tieto on hankkeen toteutuksen kannalta oleellinen, sillä avustuskelpoisia ovat vain tiekunnan tiet. Lisäksi listataan kunnan ns. "hoitosopimustiet", joiden aktivointia kunta pyrkii tukemaan ja opastamaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaisesti.

Selvitetään ja kootaan tiekuntien aktivoinnissa tarvittavat perustiedot tiekuntakohtaisesti. Perustiedot kerätään mm. kunnan arkistoista sekä kunnan ja valtion tietojärjestelmistä.

3.2. Tie kuntien järjestäytyminen uudelleen (osakokonaisuus 2)

Tiekunnissa on oltava voimassa ajantasainen yksikkölaskelma sekä lainmukaisesti toimiva toimielin, jotta kunnalla on edellytyksiä myöntää avustusta. Näiltä osin tärkeänä tavoitteena onkin, että ns. "nukkuvat" tiekunnat saataisiin aktioitumaan ja toimimaan lain edellyttämällä tavalla.

Eräät tiekunnat ovat jo kevään 2019 aikana ryhtyneet aktivoitumaan omatoimisesti, mm. kokoustamaan ja saattamaan muutoinkin toimintansa lain edellyttämälle tasolle. Tie kuntien uudelleen järjestäytymistä ovat edistäneet mm. keväällä pidetyt koulutus- ja informaatiotilaisuudet sekä perustietojen selvittäminen tiekuntien käyttöön.

Tiekunnan omatoimista uudelleen järjestäytymistä varten tullaan laatimaan yleiset menettelytapaohjeet, jossa käydään läpi mm. tiekunnan

- tarvitsemat perustiedot ja niiden selvittäminen,
- käynnistävän kokouksen kokoon kutsuminen laillisesti (malli),
- seuraavien kokousten järjestäminen kunnes tiekunta on laillisessa tilassa, mm.
 - laillisten kokousmenettelyjen varmistaminen (mallit),
 - toimielimen valinta (hoitokunta tai toimitsijamies),
 - tieyksiköinnin tarkistaminen ja uusiminen,
 - tarvittavien maksuunpanoluetteloiden laatiminen ja
 - muiden lain edellyttämien toimenpiteiden hoitaminen.

Tavoitteena on, että yleiset menettelytapaohjeet (ja mallit) saadaan laadittua toukokuun aikana, jolloin ne ovat luettavissa myös Yksityistiet-teemasivulla (kunnan kotisivut).

Niitä tiekuntia, jotka eivät saa aktivoitua toimintaansa uudelleen, tulee kunta auttamaan ja opastamaan mahdollisuuksiensa mukaisesti (vrt. menettelytapaohje, tiekunta yksimielinen). Tarkoituksena on, että valmistelutyöt tiekunnittain käynnistettäisiin heti hankesuunnitelman hyväksymien jälkeen ja ne saataisiin pääosin valmiiksi loppusyksyyn 2019 mennessä.

3.3. Kunnan yksityisteiden avustusjärjestelmän uusiminen (osakokonaisuus 3)

Kunta on avustanut tiekuntia kunnossapitotöillä (hoitosopimustiet) tai vuosittaisilla tienpitoavustuksilla (kunnossapitoon ja perusparannukseen).

Kunnan voimassa oleva tienpitoavustusjärjestelmä on lähtökohdiltaan kunnossa uuden yksityistielain ja kunnan avustusedellytysten osalta. Havaittu laillisuusongelma on kohdistunut tiekuntien avustamiseen kunnossapitotöillä (hoitosopimustiet). Nykytilanteessa, yksityistielain uudistumisen jälkeen, kunnan hoitosopimusjärjestelmä ei ole laillinen. Tämän johdosta kyseiset hoitosopimukset kunnan ja tiekuntien välillä on katsottava rauenneeksi 1.1.2019 alkaen. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukaista olisi, että noin vuoden siirtymäajan puitteissa (esim. 1.5.2020 asti) kunta omalta osaltaan voisi jatkaa ko. yksityisteiden päivittäishoitoa aikaisempien vuosien malliin ja käytössä olevien määrärahojen puitteissa sekä tiekuntien tahtotila huomioiden.

Tarkoituksena on, että hyväksytyn hankesuunnitelman pohjalta käynnistetään uuden avustusjärjestelmän ja sen käyttöönottosuunnitelman valmistelut siten, että nämä valmistuisivat loppusyksyyn 2019 mennessä kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyä ja päätöksentekoa varten.

4. Hankkeen organisointi, kustannukset ja aikataulu

Päätöksenteko

- Hankeasiaa käsiteltiin tekninen lautakunnan kokouksessa 13.12.2018 §91, sekä lisäksi asia oli esillä kunnanhallituksen kokouksen kyselytunnilla 14.1.2019, minkä pohjalta hankesuunnitelmaa on jatkovalmisteltu ja hankkeen muita esivalmisteluja tehty.
- Hankesuunnitelma tuodaan käsittelyyn ja päätöksentekoon huhti-/toukokuussa 2019 tekniseen lautakuntaan ja kunnanhallitukseen.
- Kunnan yksityisteiden uusittu avustusjärjestelmä-ehdotus tuodaan päätöksentekoon ja käsittelyyn kunnanhallitukseen ja valtuustoon loppusyksyllä 2019.

Valmistelutiimi

Kunnan puolesta hankkeen valmisteluista ja kehitystyöstä vastaavat kunnallistekniikan päällikkö Jyrki Meronen (pj.), vs.suunnittelupäällikkö Riku Hellgren ja alueisännöitsijä Aino Angervuori. Käytännön työhön osallistuu määräaikainen projektinohitaja toukokuusta 2019 alkaen. Lisäksi ulkopuolista asiantuntija-apua käytetään uuden avustusjärjestelmän kehitystyössä ja tiekuntien aktivointiprosessin kehittämisessä/ohjaamisessa. Lisäksi mm. kevään 2019 koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa on saatu rakentavaa palautetietoa hankkeen jatkovalmisteluja varten.

Kustannusarvio

Hankkeen kuluja varten on talousarvion käsittelyn yhteydessä budjetoitu 50t€, jotka sisältyvät teknisen keskuksen vuoden 2019 käyttötalousmäärärahoihin.

Aikataulu

Hankkeen esivalmistelut ja hankesuunnitelman laatiminen käynnistyivät joulukuussa 2018. Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen osakokonaisuuksien 1-3 toteutusaikataulut ovat seuraavanlaiset:

- Viestintä, koulutus ja tarvittava tietoaineisto (osakokon. 1): 12/2018 – 06/2019
- Tie kuntien järjestäytyminen uudelleen (osakokon. 2): 05/2019 – 09/2019
- Kunnan yksityisteiden avustusjärjestelmän uusiminen (osakokon. 3): 05/2019 – 11/2019

Hankesuunnitelman tausta-aineisto

- Teknisen lautakunnan kokous 13.12.2018 §91 ja sen liiteaineisto.
- Yksityistiet –teemasivu kunnan kotisivuilla (<https://www.nurmijarvi.fi/teemasivut/yksityistiet>).